

e-ISSN: 2630-6417

International Journal of Social,
Humanities and Administrative
Sciences (JOSHAS JOURNAL)

Vol: 8 Issue: 59
Year: 2022 December
Pp: 1789-1793

Arrival
16 September 2022
Published
31 December 2022

Article ID
66403
Article Serial Number
07

DOI NUMBER
<http://dx.doi.org/10.29228/JOSHAS.66403>

How to Cite This Article
Ünal, F. (2022). "Özel Okulların Eğitim Hizmetlerine İlişkin Veli Katılımı Ve Beklentileri", Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences, 8(59):1789-1793

International Journal of Social,
Humanities and Administrative Sciences
is licensed under a Creative Commons
Attribution-NonCommercial 4.0
International License.
This journal is an open access, peer-
reviewed international journal.

Özel Okulların Eğitim Hizmetlerine İlişkin Veli Katılımı Ve Beklentileri

Parent Participation And Expectations Regarding Private Schools' Educational Services

Figen ÜNAL

Öğretmen, M.E.B., Muhittin Üstündağ İlkokulu, İstanbul, Türkiye

ÖZET

Eğitim sektörü sürekli olarak gelişmekte ve beraberinde birçok sektörü de etkilemektedir. Eğitim hizmetlerinin pazarlanması eğitim alanında büyük önem taşımaktadır. Eğitim hizmetleri pazarlanırken hizmet alıcılarının algılarını ve beklentilerini anlamak ve bu beklentileri karşılamak önemlidir. Özellikle çocuklarını özel okullara gönderen velilerin beklentileri farklı olabilir. Özel okullar için velilerin okul seçerken hangi kriterleri göz önünde bulundurdıkları ve okuldan beklentilerinin neler olduğunu bilmek önemlidir. Kişisel kazancın önemini fark eden kişiler, daha iyi hizmet veren kurumlara yönelmekte ve bütçelerini kaliteli eğitim hizmeti vermeye zorlamaktadır. Bu durum veli yanlılığı sorununu ve özel okullar için rekabet ve pazarlama sorunlarını da beraberinde getirmektedir. Ebeveyn seçiciliği ve okul seçimi ile ilgili seçeneklerin sayısı arttıkça, özel okulların pazardan daha büyük bir pay almak için müşteri profillerini geliştirmek için eğitim yönetimi ve eğitim ekonomisine odaklanması gerektiği açıktır.

Anahtar Kelimeler: Veli, Özel Okul, Veli Beklentisi.

ABSTRACT

The education sector is constantly developing, and it also affects many sectors. Marketing of educational services is of great importance in the field of education. When marketing educational services, it is important to understand the perceptions and expectations of service buyers and to meet these expectations. Especially the expectations of parents who send their children to private schools may be different. For private schools, it is important to know what criteria parents consider when choosing a school and what their expectations are from the school. Realizing the importance of personal gain, people turn to institutions that provide better service and force their budgets to provide quality education services. This situation brings with it the problem of parental bias and competition and marketing problems for private schools. As the number of options regarding parental selectivity and school choice increases, it is clear that private schools need to focus on educational management and economics of education in order to develop their customer profile in order to capture a larger share of the market.

Keywords: Parent, Private School, Parent Expectation.

1. GİRİŞ

Bilginin gelişimi her geçen gün artmaktadır. Bu gelişmeyi takip etmek için sanayileşmiş ve gelişmekte olan ülkeler son yıllarda eğitim sisteminde bazı yenilikler yapmışlardır. Bu değişikliklerin bir diğer nedeni de ebeveynlerin beklentileridir (Lawrence, 2015; Ünsal ve Çetin, 2019).

Gelişmekte olan ve değişen bir dünyada sorumlu ebeveynlik ruhunun artan önemi, ebeveynleri çocukları için daha iyi eğitim fırsatları sağlamaya yönlendirmektedir. Devlet okullarının fiziki, sosyal ve eğitim olanakları velilerin beklentilerini karşılamayabilir ve onları alternatif yöntemler aramaya zorlayabilir. Bu nedenle veliler okul öncesi eğitimden itibaren kaliteli eğitim veren okulları aramakta ve kendilerine göre en iyi eğitim hizmetini veren eğitim kurumlarını tercih etmektedirler. Türkiye'de özellikle son yıllarda kaliteli eğitim veren kurumların "özel okul" olduğu algısı oluşmuştur (Türkoğlu ve Aypay, 2015; Bozyiğit, 2017).

Hornby (2000) çalışmasında velilerin öğretmenlerden taleplerini şu şekilde sıralamaktadır: Öğretmenler onların bakış açısına değer vermeli, güçlü ilişkiler kurmalı, daha cana yakın olmalı, her konuda uzman olduklarını kabul etmeli, çocukların gelişimini yakından izlemeli ve velileri bilgilendirmeli ve onlara daha fazlasını vermelidir. Ayrıca tavsiye almalı ve bireysel farklılıklara saygı göstermelidir.

Çelikten (2010)'e göre velilerin özel okullardan beklentileri şu şekilde sıralanmaktadır: Eğitim kadrosunun iyi olması, ücretlerinin uygun olması, kolay ulaşılabilir olması, okulun köklü olması, eğitim imkanlarının benzersiz olması şeklinde ifade edilmektedir. Yüksek sınav başarısı, sınavlara hazırlanabilme, yabancı dil politikası, uygulama odaklı danışmanlık hizmeti, uluslararası üyelikle öğrencilerin bakış açısını genişletme, uygulamaya yönelik derslerin başarısı, sınıf dışında çeşitli sosyal aktiviteler, sosyal sorumluluk bilinci projeleri, okul yönetiminin etkinliği, sosyo-ekonomik durum, mentorluk doğru reklam politikası, uygun eğitim alanları, teknik altyapının yeterliliği, yeterli sosyal donanım, alanında uzman güvenlik personeli, yeterli temizlik ve hijyen, okul kıyafetlerinin güzel olması gibi durumlar sıralanmaktadır.

Veli ve okul arasındaki ilişkilerin geliştirilmesinde veli beklentilerinin karşılanması ve böylece okula veli desteğinin kolaylaştırılması, okullara artan talep bağlamında üzerinde durulması gereken bir konudur. Öğrencinin ve dolayısıyla okulun başarısında veli-okul işbirliğinin hayati bir rol oynadığı tartışılmaz bir gerçektir. Bu nedenle son yıllarda hem eğitim araştırmaları hem de okul geliştirme alanlarında yürütülen çalışmaların çoğu okul-aile işbirliğine ve veli katılımına ayrılmıştır (Gümüseli, 2004; Türkoğlu ve Aypay, 2015).

Günümüzde devlet okullarının yanı sıra özel ve vakıf okullarında da veli beklentilerinde olumsuz bir değişim görülmektedir. Devlet okullarındaki değişiklikler genellikle politik anlamda gerçekleşir. Özel ve vakıf okullarına geçişin nedeni çoğunlukla ekonomiktir. Son 15 yılda özel okulların sayısında önemli bir artış olmuştur. Bu nedenle, özellikle iyi kurulmamış özel okullarda, velilerin tüm beklentileri daha iyi kabul edilir. Bu durum öğretmenleri ve öğrencileri olumsuz etkilemektedir. Bu araştırma, velilerin özel okullardan beklentilerinin incelenmesi ve gerekli önerilerde bulunulması açısından önemlidir (Erakkuş, Başören ve Abimbola, 2016; Atif Yaman, 2)

2. VELİNİN EĞİTİMİME KATILIMININ ÖNEMİ

Öğrencinin evde başlayan pedagojik öğrenme süreci veli desteği ile okulda devam eder. Bu nedenle ülkemizde hemen hemen tüm ülkelerde veli okul ilişkisini güçlendirmeye yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Özellikle ilköğretim kademesinde velilerin katılımını sağlamak adına gerekli çalışmalar yapılmalı ve eğitimciler bu konuda bilgilendirilmelidir (Lawrence, 2015; Coleman, Schiller ve Schneider, 2018).

Okul-aile entegrasyonunu gerçekleştirmek, veli-okul arasındaki iletişim ve işbirliğini sağlamak, eğitim ve öğretimi geliştirmeye yönelik faaliyetleri desteklemek ve okul -aile birliklerinin temel ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulmuştur. Maddi imkanlar olmadan okula maddi katkıda bulunmak önemli veli katılımlarından biridir (Türkoğlu ve Aypay, 2015). Günümüzde aile yaklaşımının bir çocuğun eğitim hayatında çok önemli olarak görülmektedir. Bununla beraber veli ve okul arasında çeşitli nedenlerle sorunlar oluşabilmektedir. Bu sorunların temelinde farklı sebeplerden ortaya çıkan görüş ayrılıkları ve beklentiler yatmaktadır (Töre, 2020).

Veliler ve okul arasında iletişim kurarken akılda tutulması gereken birkaç şey vardır. Bunlardan en önemlisi veli-öğretmen iletişiminin tek yönlü olmaması gerektiğidir. Bu iletişimde velinin görevi sadece veli-çocuk görüşmelerine katılmak, öğretmenlerin bakış açısını dinlemek ve bu konularda düzenlemeler yapmak olmamalıdır (Zuilkowski, Piper, Ong'ele ve Kiminza, 2018). Eğitim sürecinin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi için ailenin tüm eğitim sürecine katılımı önemlidir. Bu katılımı sağlıklı bir şekilde desteklemek için aile toplantıları, konferanslar, seminerler, geziler, ev ziyaretleri ve okul sonrası sosyal aktiviteler düzenlenmelidir. Bu tür etkinlikler öğrencinin akademik başarısını olumlu yönde etkilemekle kalmaz, aynı zamanda sosyal destek de sağlar (Hatipoğlu ve Kavas, 2016).

Okulun amacı, öğrencilerin davranışlarını istenilen yönde yönlendirmektir. Ancak okul ne kadar kontrollü olursa olsun veli desteği olmadan yapılamaz. Edinilen tüm davranışların temel yapısı aile tarafından sağlandığından, davranışın gerçeğe dönüşmesi için aile desteği şarttır. Ayrıca öğrenci okulda ve evde davranmak istiyorsa ve bu davranışları elde etme yönteminde farklılık varsa bu davranışların her iki ortamda da elde edilmesi çok zor olacaktır (Gümüseli, 2004).

3. VELİNİN EĞİTİMDEKİ ETKİLERİ

Eğitim aktörleri arasındaki ilişki eskisinden çok daha farklıdır. Özellikle özel ve vakıf okullarında velilerin öğretmenlere ve yönetime saygı duyması ve desteklemesi beklenirken, ebeveynliğin sürece hakim olması beklenir. Anne babalar ödedikleri bedel karşılığında sonsuz hizmet almayı beklerler (Töre, 2020). Böyle bir durumda okulda öğretmenler ve yöneticiler tarafından kendilerini baskı altında hissetme durumu söz konusu olabilir. Okul, akademik ve uygulamalı olarak elinden gelenin en iyisini yapsa da, ailenin konuya yaklaşımı okulun kendisi kadar önemlidir. Bu nedenle okul ve aile arasındaki yapıcı iletişim esas olmalıdır (Bozyiğit, 2017).

Öğrenci üzerinde otorite kurmak ve öğrencinin istenen davranış değişikliğini sağlamak için hem aile hem de okul için yapıcı iletişim esastır. İletişim sağlıklı olarak kurulması çocuğun gelişimi adına önemlidir. İletişimde tehdit veya olumsuz durumlar olmaması önemlidir. Çocuk bu iletişimin kendi iyiliği için olduğunu hissetmelidir. Çocuk, ortaya çıkan zorlukları çözmek için bu iletişim kanalını kullanabilmelidir (Ertem ve Gökalp, 2017).

Okul ve ebeveynler arasındaki iletişim bozuklukları, çocuğun aileden veya öğretmenden bilgi saklamasına neden olabilir. İyi iletişim kuramayan paydaşlar kaçınılmaz olarak bu mesajı öğrenciye iletacaktır. Bu korkuyla büyüyen çocuğun öğrenme süreci olumsuz etkilenir (Coleman, Schiller ve Schneider, 2018).

4. VELİNİN ÖĞRETMENDEN BEKLENTİLERİ

Okul, toplumun eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için kurulan temel kurumlardan biridir (Gümüseli, 2004). Bir okulun istenilen tüm davranışları tek başına elde etmesi mümkün değildir. Değişen çevre koşulları özellikle veli ve

öğretmenler arasındaki ilişkileri farklılaştırmaktadır. Bu durum öğretmenlerin tutum ve davranışlarında velilerin katılımını önemli hale getirmektedir (Atif Yaman, 2021). Eğitim sürecinin etkinliği açısından veli ve öğretmen arasında sağlıklı bir iletişimin kurulması beklenmektedir. Veliler tarafından öğretmenlerin bu iletişimi sağlıklı bir şekilde sürdürmeleri beklenmektedir. Böylece öğrencilerin gelişim sağlayacağı düşünülmektedir. Bu ilişkide her iki taraf da birbirine bağımlıdır. Türk eğitim sisteminde öğrenci başarısının karşılaştığı en büyük sorunlardan biri, süreçte etkili olan aile ve öğretmen arasındaki zayıf iletişimdir. Öğretmenler ve veliler arasındaki güçlü iletişim sadece okul başarısını artırmakla kalmayacak, aynı zamanda okul kurallarına uyumu teşvik edecek ve disiplin zorluklarını önleyecektir (Zuilkowski, Piper, Ong'ele ve Kiminza, 2018; Atif Yaman, 2021)

Öğretmenler değişen ihtiyaçlara cevap vermelidir. Ancak bu şekilde sürekli gelişebilirler. Bunun için de bu değişiklikleri sürekli izlemeleri gerekir. Değişiklikleri izlemenin en kullanışlı yolu ebeveynlik ihtiyaçlarını izlemektir. Okul yöneticileri ve öğretmenler tarafından velilerin ihtiyaçları iyi bir şekilde analiz edilmeli ve bu doğrultuda okul ve veli arasında bir köprü kurulmalıdır (Coleman, Schiller ve Schneider, 2018). Öğretmenler ve veliler arasındaki iletişim sorunlarının en önemli nedeni farklılıklardır. Bu anlaşmazlıkların tek nedeni çocuklar değildir. Sürecin herhangi bir alanında sorunlar ortaya çıkabilir. Velilerin öğretmenlerden talepleri; daha açık olmaları, bilinmeyen konularda dürüst olmaları, öğretmen danışmanlığını sağlamaları, çocukların ilerlemelerinin yazılı kayıtlarını tutmaları, sorun çıktığında onlarla iletişim kurmaları, çocuklara saygı duymaları ve eşit davranmalarıdır (Lawrence, 2015; Hatipoğlu ve Kavas, 2016).

5. VELİNİN YÖNETİCİLERE YÖNELİK BEKLENTİLER

Okulun amacı, belirlenen hedeflere ulaşmak için öğrencilere istenen davranışı öğretmektir. Burada yönetici devreye girer. Okul yönetiminin görevi, kendilerine sağlanan mali ve insan kaynakları ile bu hedeflere ulaşmaktır (Türkoğlu ve Aypay, 2015).

Okul ve çevre ilişkisi önemlidir. Okul yöneticilerinden çevre ile uyumlu şekilde okul süreçlerinin yürütülmesi beklenmektedir. Müdür, veliler ve okul arasındaki iletişimin anahtarı olarak karşılaştırılabilir. Bu nedenle yöneticilerin etkili iletişim becerilerine, liderlik becerilerine ve teknolojiye sahip sağlıklı bireyler olmaları beklenmektedir (Gilani, Waheed ve Raza, 2020; Töre, 2020).

Okulun etkinliği açısından yöneticilerin sahip oldukları nitelikler önemlidir. Çünkü okulda çalışan tüm personeli okul yöneticileri temsil eder. Bu nedenle, velilere karşı belirli bir tutumun olması gerekmektedir. Geriye dönüp bakıldığında, ekonomik kaygılara rağmen, özellikle özel ve vakıf okullarında velilere saygı duyulması açısından net sınırlar çizilmektedir. Veliler okulla ilgili tüm sorunları öğretmen veya müdür yardımcısı ile çözebilir olabilmelidir. Veliler tarafından karşılaşılan sorunların yöneticiler tarafından en hızlı şekilde çözüme kavuşturulması önemlidir. Bugün veliler tüm okul personeline eşit uzaklıkta konumdadır. Tüm sorunlarının yönetim tarafından en hızlı ve etkin şekilde çözülmesini beklerler. Yöneticinin ödediği ücret karşılığında aynı zamanda hizmet sağlayıcı haline geldiği görülmektedir. Bu noktadan hareketle paydaşlar arasındaki mevcut iletişime atıfta bulunmaktadır (Türkoğlu ve Aypay, 2015; Ertem ve Gökalp, 2017).

6. VELİ BEKLENTİLERİ KARŞISINDA YAŞANAN GÜÇLÜKLER

Veliler, çocuklarının eğitim hayatındaki en önemli ortaklardır. Bu nedenle eğitimlerinin her aşaması hakkında bilgiye ulaşma hakları vardır. Veliler "sorunlu ebeveynlik" olarak adlandırılan bu süreçten geri adım atmamalıdır. Burada en önemli husus ölçmeden ve tartmadan çocuk tarafından söylenen ifadelerle direkt olarak inanmaktır. Çocukların ebeveynleri olsalar dahi tarafsız bakış açılarını kaybetmemeleri gerekmektedir (Gilani, Waheed ve Raza, 2020). Günümüzde çocuklarını özel ve vakıf okullarında para karşılığı yetiştiren velilerin algısı, ebeveynlerden çok müşteriye dönüşmektedir. Bu nedenle eğitime bakış açısı değişmiştir, çocuklarının gelişimine bakmamak ve dolayısıyla onları desteklememek, verdikleri paranın karşılığında aldıkları hizmetin yeterli olduğunu düşündürmektedir. Para eğitimi kavramlarının etkisiyle okul giderek bir eğitim merkezi olmaktan çıkmış ve okullar diğer okullarla rekabet etmenin başka yollarını aramaya başlamıştır. Okullar, altyapılarını genişletmek ve öğretim saatlerini artırmak, öğrenim ücretini ve bire bir öğretim saatlerini artırmak, hafta sonları öğretim ve sanat ve spor etkinlikleri gibi rekabeti artırıcı çalışmalara yönelmişlerdir. Bu durum tüm okul çalışanlarını, iş kaygısı ile birlikte stres altında çalışmaya zorlamaktadır (Bozyiğit, 2017; Bal ve Ceylan, 2019).

Bu durumdan olumsuz yararlanan veliler, her gün okul yetkililerini ve öğretmenleri farklı taleplerle zorlamaktadır. Bu iddialara örnek olarak; öğretmenlerle ve yöneticilerle her an görüşme talebi, görüşmelerde üslubuna dikkat etmeme, öğretmenden sadece çocuğuyla ilgilenmesini ve her zaman iyi görünmesini bekleme, her gösteride çocuğun en önemli rolü üstlenmesini isteme, çocuğun her molada istediği oyunu oynamasını isteme, tüm yemeğini yemesini isteme gibi öğretmenlerden ve yöneticilerden çok fazla beklentiyle girilmektedir (Bozyiğit, 2017). Tüm bu durumlar

özel okulların bir eğitim kurumundan uzaklaşarak, ticari bir alana dönüşmesine neden olmaktadır. Özel okullarda verilen paranın karşılığının alınmak istenmesi, tarafsız bir bakış açısını ve müşteri görünümünü ortaya çıkarmaktadır.

7. SONUÇ

Türkiye'de özel okul sayısındaki artış, özel okulların diğer özel ve devlet okullarıyla rekabet etme ihtiyacını yansıtmakta ve bu da özel okulları daha iyi ve kaliteli eğitim olanakları için koşullar yaratmaya zorlamaktadır. Özel okullar, sadece eğitim vermek amacıyla değil, aynı zamanda uygulanabilir bir kurum olarak “seçmeli okul” özelliklerine sahip olmalıdır. Bu onların hayatta kalması için çok önemli bir adımdır. Bu nedenle öncelikle içinde yaşadıkları toplumun ve çevrenin talep, ihtiyaç ve beklentilerini tespit edebilmeleri ve karşılayabilmeleri gerekir. Bu bağlamda ebeveynlerin beklentilerini göz önünde bulundurmaları ve buna göre plan yapmaları çok önemlidir. Diğer hizmet sağlayıcılar gibi özel okullar da ev sahibi velilerin beklenti ve ihtiyaçlarını karşılayan hizmetler sunmaktadır.

Özel okul seçim sürecinde velilere okullar hakkında bilgi verilir. Okulların kendilerinin, özel eğitim kurumlarının ve çocuk kurumlarının sağlanan yardımlardan yeterince yararlanmadığı gözlemlenmiştir. Velilere okul seçimi kararlarında yardımcı olabilecek güçlü ve nesnel bilgiler sağlayan kurumlara ihtiyaç olduğu kabul edilmektedir. Özel okulların yaygın olduğu büyük şehirlerde veli danışma merkezleri kurulabilir. Ayrıca özel eğitim kurumlarının ve okulların kendi alanlarındaki eğitim olanakları hakkında öğrencileri bilgilendirmeye ve yönlendirmeye ağırlık vermeleri faydalı olacaktır.

Tüm bunlarla beraber eğitim kurumlarının ticari alandan uzaklaşması, veli beklentilerinin müşteri beklentilerine dönüşmemesi gerekmektedir. Burada özellikle bir kamu politikası kapsamında gerekli düzenlemelerin yapılması, eğitim kurumlarının ticari yapıdan uzaklaştırılması gereklidir.

KAYNAKÇA

1. Atıf Yaman, Z. (2021). Öğrenci ve ebeveynlerin özel okul tercihlerinde plasebo pazarlaması. *The Journal of International Education Science*, 8(29), 297-307.
2. Bal, E., & Ceylan, R. (2019). Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumları İle İlgili Görüşleri: Seçme Nedenleri Ve Kurumdan Beklentileri. *Cataloging-In-Publication Data*, 277.
3. Bozyiğit, S. (2017). Özel okulların eğitim hizmetlerine ilişkin veli beklentisi ve algısı: Nitel bir araştırma. In *ICPESS (International Congress on Politic, Economic and Social Studies) (No. 2)*.
4. Bozyiğit, S. (2017). Özel Okulların Eğitim Hizmetlerine İlişkin Veli Beklentisi ve Algısı: Nitel Bir Araştırma. In *ICPESS (International Congress on Politic, Economic and Social Studies) (No. 2)*.
5. Coleman, J. S., Schiller, K. S., & Schneider, B. (2018). Parent choice and inequality. In *Parents, their children, and schools (pp. 147-182)*. Routledge.
6. Erakkuş, Ö., Başören, M. T., & Abimbola, O. (2016). Özel öğretim kurumları yöneticilerinin öğretmen eğitiminden beklentileri üzerine nitel bir araştırma. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 104-115.
7. Ertem, H. Y., & Gökalp, G. (2017). Velilerin Okul İklimi Algısı Ölçeği'nin Türkçe'ye Uyarlanması. *Journal of Kırşehir Education Faculty*, 18(2).
8. Gilani, N., Waheed, S. A., & Raza, M. (2020). Parent-teacher meetings: Exploring parental expectations and how does school address them?. *Ilkogretim Online*, 19(4), 1057-1067.
9. Gümüşeli, A.İ.(2004). “Ailenin Katılım Ve Desteğinin Öğrenci Başarısına Etkisi”, *Özel Okullar Birliği Bülteni Eylül 2004 yılı 2/6 sayısının ss.14-17*
10. Hatipoğlu, A., & Kavas, E. (2016). Veli yaklaşımlarının öğretmen performansına etkisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 1012-1034.
11. Hornby, G. (2000). *Improving parental involvement*. Continuum, London-New York. <http://books.google.com/books?id=QBvrQnBjrecC>
12. Lawrence, E. (2015). The family–school interaction: school composition and parental educational expectations in the United States. *British Educational Research Journal*, 41(2), 183-209.
13. Töre, E. (2020). Okul Müdürlerinin Kriz Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi: Devlet Okulu ve Özel Okul Karşılaştırması. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14(33), 379-396.
14. Türkoğlu, M. E., & Aypay, A. (2015). Özel okul öğretmenlerinin öğretmen hesap verebilirliğine dair düşünceleri. *Eğitimde Politika Analizi*, 4(1), 7-32.

15. Ünsal, S., & Çetin, A. (2019). Özel okul ve devlet okulunda görev yapmış sınıf öğretmenlerinin öğretim programlarını uygulamada karşılaştıkları farklılıklar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(4), 1541-1551.
16. Zuilkowski, S. S., Piper, B., Ong'ele, S., & Kiminza, O. (2018). Parents, quality, and school choice: Why parents in Nairobi choose low-cost private schools over public schools in Kenya's free primary education era. *Oxford Review of Education*, 44(2), 258-274.